

Bartoňková, Dagmar

**[Antiquorum non immemores...: Polskie Towarzystwo Filologiczne
1893-1993]**

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. N, Řada klasická.
2000, vol. 49, iss. N5, pp. 74-75

ISBN 80-210-2519-0

ISSN 1211-6335

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/114091>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

faith.“ Pouze snaha kulturně odlišit svůj region od italského okolí a také postupný ekonomický rozmach v posledních letech vede k relativnímu oživení jihoitalských nářečí, především v oblasti Grecia Salentina. Články *The Greeks of the Azov Region* a *The Survival and Functioning of the Greek Dialects of the Area of Marioupolis* autorek Aikateriny Pappou-Zouravliova a Aspasia Chatzidaki v historických souvislostech shrnují jazykovou situaci v těch oblastech Ukrajiny, kam koncem 18. století přišli řečtí přistěhovalci, a stručně charakterizují řecký dialekt používaný v okolí města Mariupol, který si — nezasažen vlivem obecné novořečtiny — zachoval četné archaické prvky. A. Chatzidaki se svou prací, jejímž východiskem je demografický průzkum, snaží postihnout současnou jazykovou realitu v oblasti: faktickou triglosii, kdy vedle sebe stojí ruština, ukrajinština a řecký dialekt, způsob, jímž se místní obyvatelé s takovou realitou vyrovnávají, a výsledek této situace, tedy značný ústup dialektu ve prospěch ruštiny.

Sborník uzavírají dva krátké články *The Idiom of the Sarakatsans of Bulgaria* a *The Greek-speaking Cretans of Lebanon* Christose Tzitzilise a Rouly Tzokalidou, které se stručně vyrovnávají se dvěma drobnými řecky mluvícími komunitami: Sarakatsánů (otázka jejich původu není ještě jednoznačně dořešena) v Bulharsku a krétských muslimů v Libanonu a Sýrii. Ch. Tzitzilis stručnou fonologickou, morfologickou a lexikální charakteristikou dokazuje příslušnost sarakatsánského nářečí ke skupině tzv. severořeckých dialektů. R. Tsokalidou pak na základě sociologického průzkumu hodnotí stupeň znalostí řečtiny v místní původně řecké komunitě.

Na závěr zbývá ještě dodat, že vydavatelé z Aristotelovy univerzity nehodlají problematiku řeckých dialektů opustit a omezit se tak pouze na tento sborník, ale svůj zájem o ni chtějí deklarovat i dalším svazkem „The Greek Language and its Dialects“.

Michaela Hanousková

ANTIQUORUM NON IMMEMORES... Polskie Towarzystwo filologiczne 1893–1993 (Acta Societatis Philologiae Polonorum vol. III), Warszawa — Wrocław 1999, str. 390 + fotografické přílohy.

Nejen v klasické filologii je chválné a prospěšné připomínat čas od času, co pro nás vykonaly předchozí generace, a uvědomovat si, že bez jejich úsilí by naše práce nemohla dosáhnout dnešní úrovně. Platí to v běžném životě, tím více však i ve vědeckém bádání. Polští klasičtí filologové si jsou zřejmě této skutečnosti velice dobře vědomi, a proto v r. 1999 vydali u příležitosti stého výročí vzniku sdružení zvaného Polskie Towarzystwo filologiczne (1893–1993) zvláštní sborník. Část první (7–122) obsahuje materiály ze „sjezdu století“, který se konal v r. 1994 v Krakově. „Polskie Towarzystwo filologiczne“ bylo založeno v r. 1893 ve Lvově; přetrvalo sto let těžké polské historie, v níž se války střídaly s revolucemi a povstáními, které přinášely velké ztráty nejen na lidských životech, ale i na hmotných a kulturních statcích.

Nesmírné problémy pro klasická studia znamenalo období po 2. světové válce, v 70. letech se však habilitovala řada mladých pracovníků, kteří dovedli obor nejen udržet při životě, a jak to Sborník dobře ilustruje, rovněž i dále rozvíjet. Při vědecké práci byl v Polsku vždy kladen důraz nejen na odborná pojednání, ale také na činnost vydavatelskou. Že v tomto směru polští kolegové dosáhli světového věhlasu, o tom svědčí jejich edice u Teubnera, v Oxfordu, ale i renomované edice vycházející přímo v Polsku. Jejich bohatství recenzovaná publikace velmi dobře ilustruje.

Sborník zahajuje pozdravný list slavného polského rodáka a čestného předsedy PTF Wiktora Steffena, uvedený Vergiliovými verši: „*Tu ne cede malis, sed contra audentior ito!*“ a „*O passi graviora, dabit deus his quoque finem.*“ Příznačný je i Steffenův závěr opírající se o Ovidiova slova: *Inde genus durum sumus experiensque laborum | Et documenta damus, qua simus origine nati.*

V dalších statích je — kromě pojednání o V. Kadlubkovi z pera M. Plezii — podáván přehled o jednotlivých disciplínách (grecistika: 22–27; latinistika: 28–39; lat. medievistika: 40–61; neolatinistika: 62–72; byzantologie: 73–89). S. Dworacki pojednal o 100 letech existence periodika Eos, J. Axer o úloze a významu PTF. Inspirativní je pro naše učitele, ale i pro jiné kulturní pracovníky příspěvek Kazimierza Koruse *O úloze latiny* v novém vzdělávacím systému; autor si všimá také postavení řečtiny a ukazuje, že i když polští kolegové nejsou zdaleka spokojeni se současným stavem, je v zemi našich sousedů zodpovědnost za to, aby příští generace nepropadly jednostranně zaměřené technické výchově, přijímána přece jen daleko vážněji, než jak se to děje u nás. Na str. 111–121 je pak zachycena panelová diskuse k předneseným referátům.

Rozsáhlejší část II obsahuje přímé vzpomínky předních polských klasických filologů i zástupců jednotlivých kruhů PTF ve Lvově, Krakově, Poznani a Varšavě na rozvíjení klasických studií v dobách minulých. Dovídáme se o činnosti kruhu slezsko-katovického, lodžského, vilenského, lubelského, vratislavského, gdaňského, toruňského, pjotrkovského, opolského. Již uvedený výčet míst hovoří dostatečně o tom, jak široké zázemí má polská klasická filologie. Souvisí to jistě nejen s tradičně odlišným vztahem polských státních institucí k řecko-římským studiím, ale hodně to napovídá i o široce zaměřené pedagogické a vědecké činnosti našich polských kolegů.

Z hlediska odborného, ale i lidského, jsou zajímavé také medailónky čestných členů PTF (je jich 32!).

Polským kolegům můžeme blahopřát nejen k nové publikaci, ale především k záslužné činnosti, která je řadí na přední místo mezi evropskými klasickými filology a která v knize nalezla tomu odpovídající odraz.

Dagmar Bartoňková

OPRAVA

Ve sborníku N 3-4, 1998-1999, došlo k omylu v uvedení jmen autorek dvou recenzí. Pojednání o knize S. Sousedíka napsala **Andrea Krupová**, recenzi „Hugo ze Svatého Viktora *De tribus diebus*“ **Iva Adámková** (srov. obsah sborníku N 3-4).

redakce